Landbrug & Fødevarer F.m.b.A.

Axelborg, Vesterbrogade 4A, 4. sal
DK 1620 København V

T +45 3339 4000
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR 25 52 95 29

Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø
J.nr. 25- 22331-000003

Sendt elektronisk til EU&Projekt@sgav.dk

Høringssvar vedr. Høring af bekendtgørelse om tilskud til minivådområder 2024 og 2025

Minivådområder er vores mest arealeffektive kollektive virkemiddel, der spiller en afgørende rolle i bestræbelserne på at opnå et godt vandmiljø og samtidig fortsat have en stærk dansk fødevareproduktion.

I store dele af landet er minivådområder et væsentligt virkemiddel, der udgør store dele af potentialet for at gennemføre kollektive indsatser, jf. figuren i bilag 1 fra SEGES Innovation. Det er derfor væsentligt, at kravene i tilskudsordningen medfører så få begrænsninger som muligt.

Fortsat brug for betydelige ændringer
Ansøgningsrunden til minivådområder i 2024 viste en markant stigning i antallet af ansøgninger, hvilket er glædeligt. Der er dog ingen tvivl om, at der fortsat er brug for markante justeringer, hvis der skal opnås det nødvendige træk på ordningen. I forbindelse med tidligere høringer af minivådområdeordningen har vi gentagende gange efterspurgt, at der sker en væsentlig gentænkning af centrale dele af ordningen. Særligt er stramme designkrav og regler for sanktionering med til at begrænse søgningen.

De nuværende krav til minivådområders design, hvor en relativt stor andel (ca. 80 %) skal udgøres af dybe bassiner, der vil fremstå som åbne vandflader, udgør i mange situationer en barriere for at opnå de nødvendige tilladelser. I udlandet designes konstruerede vådområder (minivådområder) typisk, så de lavvandede tilvoksede områder udgør størstedelen af arealet (ca. 80 %). Sidstnævnte har en lang række fordele, og vi opfordrer derfor igen styrelsen til at indhente mere faglig viden på området og skabe mulighed for en mere fleksibel tilgang til minivådområdernes design.

Vi opfordrer desuden til, at kravene til minivådområder forenkles, så der kan gennemføres projekter flere steder. Dette kunne gøres ved at fjerne nogen eller samtlige afskæringskriterierne og fremover vurdere projekterne ud fra deres omkostningseffektivitet, som det gøres for vådområder.

Vedr. ændring af minivådområdets længde:breddeforhold
I bekendtgørelsen er kravet til minivådområdets længde:breddeforhold ændret fra at skulle ligge indenfor intervallet 1:3-1:5 til at forholdet kan ligge indenfor intervallet 1:3-1:10. Ændringen indføres med tilbagevirkende kraft til også at gælde for tilsagn fra 2024. Ændringen vil medføre, at det bliver betydeligt lettere at få indpasset minivådområders på flere placeringer med hensyn til terræn og landskabselementer.

I sidste års ansøgningsrunde blev kravet om, at mindst 80 % af minivådområdets drænopland skulle udgøres af omdriftsarealer ændret til at dette skulle være landbrugsarealer. Dette har medført at væsentligt flere projekter lever op til kravene.

VI vil gerne anerkende styrelsen for disse justeringer, og håber, at de vil være med til at sikre en fortsat fremgang i antallet af ansøgninger til ordningen.

Vedr. strandbeskyttelseslinjen
Flere af de potentielle placeringer af minivådområder er inden for strandbeskyttelseslinjen. Skal det fulde potentiale af minivådområde-virkemidlet udnyttes, er det vigtigt, at disse potentielle placeringer kan benyttes, uden at lodsejer skal bruge flere år på at vente på myndighedernes håndtering af ansøgningerne og efterfølgende tidskrævende klagesager. Flere af vores medlemmer oplever desværre, at Kystdirektoratet har en meget restriktiv praksis på dette område. Vores juridiske afdeling har kørt flere klagesager hos Miljø- og Fødevareklagenævnet ift. etablering af minivådområder inden for strandbeskyttelseslinjen, og har fået medhold i flere sager, hvor Kystdirektoratet oprindeligt har meddelt afslag. Vi opfordrer på denne baggrund SGAV til at indgå i en dialog med Kystdirektoratet med henblik på at sikre en langt hurtigere og mindre restriktiv behandling af ansøgninger om minivådområder inden for strandbeskyttelseslinjen.

Vedr. placeringen af ansøgningsrunder i 2026
Ifølge Aftale om et Grønt Danmark skal der medio 2026 gøres status over antallet af tilsagn for en række ordninger, herunder minivådområdeordningen, for at kunne fastlægge markreguleringen for 2027. Det er i den forbindelse helt afgørende, at ansøgningsrunden i 2026 placeres så tilstrækkeligt tidligt, at de indkomne ansøgninger kan nå at blive behandlet tids nok til at tælle med i denne status.

Vi er derfor positive overfor Styrelsens melding på dialogmøde den 4/3 2025, hvor det blev nævnt, at man forventer at gennemføre to ansøgningsrunder i 2026, hvoraf den første forventes at ligge primo 2026.

Krav om etablering af lermembran
Der er i bekendtgørelsens bilag 3 stillet krav om, at minivådområdets bund skal være lavpermeabel. Hvis der ikke er tilstrækkeligt lerindhold i den naturligt forekommende jord, skal der etableres en lermembran og foreligge billeder af anlægsarbejdet. Usikkerheden om behovet for etablering af en lermembran og de medfølgende omkostninger gør ifølge SEGES Innovation, at lodsejere på sandede jorde afholder sig fra at arbejde videre med deres projektmuligheder.

Standardomkostningerne i tilskudsordningen er generelt for lave til at kunne dække omkostningerne, hvis der skal købes, transporteres og udlægges lerjord i minivådområdet. Pga. usikkerheden om dette krav arbejdes der reelt ikke med etablering af minivådområder i halvdelen af Danmarks areal – de arealer, der i minivådområdekort 2025 betegnes som potentielt egnede arealer. I tillæg til dette stilles der på disse arealer krav om udtagning af drænvandsprøver i et år forud for ansøgning, som øger det tidsmæssige forbrug til forbundet med disse projekter.

I udlandet stilles der generelt ikke krav om etablering af lermembran eller øvrig sikring af lavpermeabel bund i konstruerede vådområder. Fjernelse af kravet om etablering af en lavpermeabel bund ville øge mulighederne for at lave minivådområder i en større del af landet.

Koordinering af minivådområdets placering i forhold til vådområder og lavbundsområder
For at kunne søge tilskud til minivådområder, er der krav om, at der ikke vil kunne gennemføres et vådområde- eller lavbundsprojekt på det samme areal. Vådområde- og lavbundsprojekter har altså fortrinsret i forhold til minivådområder.

I forbindelse med etableringen af et minivådområde skal ansøger indhente en vurdering fra kommunen på, om et minivådområde, der ligger i vandløbsoplandet til et vådområde- eller lavbundsprojekt, vil reducere effekten af det pågældende vådområde- eller lavbundsprojekt ved at minivådområdet fjerner næringsstoffer, hvoraf en del ellers var fjernet i vådområde- eller lavbundsprojektet.

Eftersom der skal etableres kollektive virkemidler i stort omfang for at nå vandmiljømålene, vil der uundgåeligt opstå overlappende effekt imellem fx skovrejsning, ekstensivering og efterafgrøder på dyrkningsfladen og minivådområder, vådområder og lavbundsprojekter langs vandløbssystemerne.

For ikke at spænde ben for en del af den påkrævede indsats, foreslås det, at der gives mulighed for en grad af fleksibilitet ift. overlappende effekt på koordineringsblanketten for minivådområder, så små overlap ikke medfører, at minivådområder må opgives.

Med venlig hilsen

Mikael Strandbygaard
Chefkonsulent

Trepartsimplementering

M +45 2857 6901
E mist@lf.dk
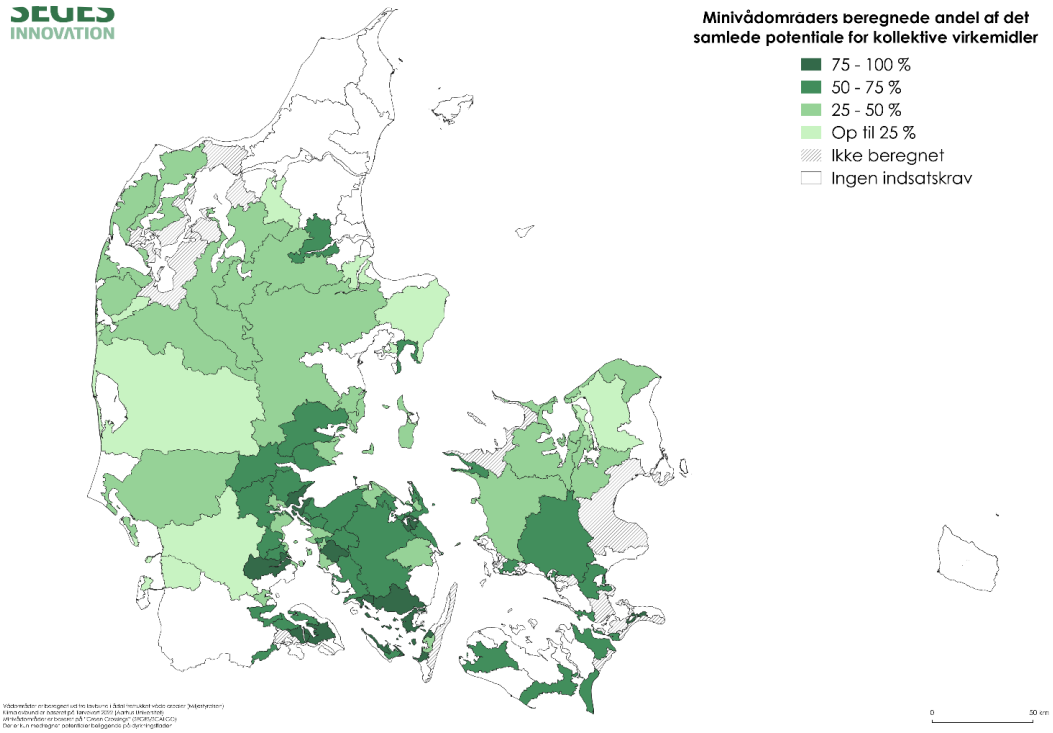
Bilag 1: Minivådområders beregnede andel af det samlede potentiale for kollektive virkemidler